

Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Rekreasyon Deneyim Tercihlerinin İncelenmesi

Examination the Recreation Experience
Preferences of Professional and Amateur
Football Players

Mehmet BESLER¹

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Kütahya
• mehmet.besler@dpu.edu.tr • ORCID > 0000-0002-5853-7914

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliř Tarihi/Received: 12 Mart/March 2024

Kabul Tarihi/Accepted: 16 Ađustos/August 2024

Yıl/Year: 2024 | **Cilt – Volume:** 15 | **Sayı – Issue:** 2 | **Sayfa/Pages:** 241-253

Atıf/Cite as: Besler, M. "Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Rekreasyon Deneyim Tercihlerinin İncelenmesi"
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 15(2), Ađustos 2024: 241-253.

Etik Kurul Beyanı/Ethics Committee Approval: "Araştırma için Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 01.12.2023 tarihli ve 410 karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

PROFESYONEL VE AMATÖR FUTBOLCULARIN REKREASYON DENEYİM TERCİHLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu araştırmanın amacı profesyonel ve amatör futbolcuların rekreasyon deneyim tercihlerinin incelenmesidir. Araştırmaya 2023-2024 futbol sezonunda; Kütahya, Afyon, Uşak illerindeki profesyonel futbol takımlarında yer alan 63 oyuncu ve bölgesel amatör lig takımlarında yer alan 110 amatör futbolcu katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Rekreasyon Deneyim Tercihi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde; frekans dağılımlarının alınması ve basıklık çarpıklık değerlerinin incelenmesi ardından parametrik testlerden olan Bağımsız Örneklem T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, futbolcuların yaşlarına, medeni durumlarına, mezuniyet durumlarına ve futbol oynama seviyelerine göre rekreasyon deneyimi tercih puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Aile ile zaman geçirmede 26 yaş ve üzeri olanlar daha yüksek puana sahip olarak bulunmuştur. Benzer şekilde evli olan futbolcuların da aile ile zaman geçirme alt boyutları bekar olanlara göre yüksektir. Amatör futbolcuların fiziksel fitness ve kalabalıktan uzaklaşma alt boyutlarının profesyonel futbolculardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak; amatör futbolcuların rekreasyon deneyim tercihlerini, profesyonel futbolculara göre daha fazla fiziksel fitness amacı ile gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Profesyonel futbolcuların ise rekreasyon deneyim tercihinde bulunurken, amatör futbolculara göre daha düşük düzeyde kalabalıktan uzaklaşma amacı ile hareket ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Amatör Futbolcu, Profesyonel Futbolcu, Rekreasyon Deneyim Tercihi.

EXAMINATION THE RECREATION EXPERIENCE PREFERENCES OF PROFESSIONAL AND AMATEUR FOOTBALL PLAYERS

ABSTRACT

The study aimed to examine recreation experience preferences of professional and amateur football players. In the 2023-2024 football season; 63 players in professional football teams and 110 amateur football players in regional amateur league teams in Kütahya, Afyon, Uşak provinces participated in the study. In the research, the Recreation Experience Preference Scale was used as the data collection tool. In the analysis of the data; Independent Sample T-Test and One-Way

Analysis of Variance (ANOVA), which are parametric tests, were used after taking frequency distributions and examining kurtosis skewness values. According to the results obtained, a statistically significant difference was found in recreation experience preference scores of the participants according to their age, marital status, graduation status and football playing level ($p<0.05$). It was found that those aged 26 years and over had higher scores in spending time with family. Similarly, the sub-dimensions of spending time with family were higher in married football players than in single football players. It was found that the physical fitness and distancing from the crowd sub-dimensions of amateur football players were higher than professional football players. As a result, it was determined that amateur footballers preferred recreation experiences for physical fitness more than professional footballers. Professional footballers, on the other hand, were found to act with the aim of getting away from the crowd at a lower level than amateur footballers while preferring recreation experiences.

Keywords: Amateur Football Players, Professional Football Players, Recreation Experience Preference.

GİRİŞ

Futbol dünya genelinde farklı lig seviyelerinde oynanan (Hanno ve ark., 2022), içerisinde barındırdığı değişkenlerin çokluğu nedeniyle dinamik bir yapısı olan takım oyunudur (Gardasevic ve Bjelica, 2020). Farklı seviyelerdeki futbolcuların oyun stilleri ve becerileri kadar psikolojik özelliklerinin de farklılık gösterebileceği düşünülmektedir (Junge ve ark., 2000). Futbolcuların psikolojik özellikleri sahada gösterecekleri performans üzerinde oldukça etkilidir (Biçer, 2018). Fakat psikolojik performans, sadece sportif başarı ile değil aynı zamanda psikolojik sağlık ve iyi oluşla da ilgili olan bir durum olarak değerlendirilmektedir (Benítez-Sillero ve ark., 2021). İnsanların iyi oluşuna imkân sağlayan rekreatif etkinlikler, çalışma hayatında bireylerin daha verimli olmalarını sağlar (Kement ve Güçer, 2015) ve bu özelliği ile futbolcuların kullanabileceği bir kaynak olarak görülebilir.

Rekreatif etkinlikler, çalışma hayatında oluşan stres gibi olumsuz durumlardan uzaklaşarak, farklı ortamlarda gerçekleştirilen aktiviteler ile bireylerin yenilenmesini amaçlamaktadır (Gümüştül ve ark., 2020). Birçok kişi için rekreatif aktiviteler sayesinde doğal dünya ile etkileşime geçmek, refah düzeyini artıran ve zihinsel olarak daha sağlıklı olmayı sağlayan öneme sahiptir (Brymer ve ark., 2021). Doğal yerler insanların yenilenmesine olanak sağlayan özelliği nedeni ile onarıcı ortamlar olarak da görülür (Berto, 2014). Bu ortamların insanlar üzerindeki etkisi kişiden kişiye değişiklik gösterse de (Knopf, 1983) bireyler doğadaki deneyimle-

rini ve en sevdikleri yerleri iyi oluŖa olumlu etkileri nedeni ile onarıcı olarak değerlendirir (Hartig ve ark., 1991; Korpela ve Hartig, 1996; Korpela ve ark., 2014; Ewert ve Chang, 2018).

İnsanların rekreatif beklentilerle harekete geçmesini motive eden faktörler bazı yaklaşımlarla açıklanabilmekte (Ardahan, 2016), insan davranışlarının motivasyon kaynakları ile anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu bilinmektedir (Kil ve ark., 2014). Bireylerin boş zaman motivasyonlarını değerlendirmek için, faaliyetlere katılım yolu ile ulaşılması arzulan duruma odaklanan bir yaklaşım söz konusudur (Manfredo ve ark., 1996). Özellikle açık alan rekreasyonuna katılım için bu davranış ortaya çıkaracak motivasyon, rekreasyonun doğasında yer alan keyif vericilik ve kişisel tatmin olabilmektedir (Ab Dulhamid ve ark., 2023). Bunun dışında; sosyalleşmek, yeni bir ortama girmek ve yeni uğraşlar edinmek, doğa ile etkileşime geçmek, sağlıklı olmak, çalışma hayatındaki iş verimini artırmak gibi birçok nedenle katılım sağlanabilmektedir (Ardahan ve Lapa, 2011).

Coęrafi konumun rekreasyon kaynaklarına yönelik hareketliliği etkilediği düşünölmekte (Stopher ve Ergün, 1982) ve rekreasyon kaynaklarının konumu, ulaşılabilirliği gibi durumlar kısıtlılıklar olarak görölebilmektedir (Jackson, 1994). Bu görüşleri de dikkate alarak coğrafi konum, kültürel benzerlikler, yapısal özellikler gibi yakınlık göstergeleri olduğu düşünölen birbirine komşu illerdeki futbolcuların rekreasyon deneyimi tercihleri üzerine bir araştırma yapılması önemli görölmektedir. Bu kapsamda araştırmanın amacı; aynı coğrafyada yer alan farklı lig seviyelerindeki futbolcuların rekreasyon deneyimi tercihlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Bu araştırma 2023-2024 futbol sezonunda; Kütahya, Afyon, Uşak illerindeki profesyonel futbol takımlarında yer alan 63 oyuncu ve Bölgesel Amatör Lig takımlarında yer alan 110 amatör futbolcu üzerinde yapılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanmasında bireylerin rekreatif etkinliklere katılım nedenlerini ölçmek amacıyla Manfredo ve arkadaşları (1996) tarafından geliştirilen, Türkçe'ye uyum çalışmaları Ayar ve arkadaşları (2023) tarafından gerçekleştirilerek iç tutarlılık katsayısı ,828 olarak bulunan Rekreasyon Deneyim Tercihi Ölçeği kullanılmıştır. 20 maddeli ölçek, doğa deneyimi (1.-2.-3. sorular), fiziksel fitness (4.-5.-6. sorular), fiziksel dinlenme (7.-8. sorular), yalnızlık (9.-10.-11.-12. sorular), kalabalıktan uzaklaşma (13.-14.-15.-16. sorular), fiziksel stresten kaçış (17.-18. sorular),

aile ile zaman geçirme (19.-20. sorular) alt boyutlarından oluşmaktadır. Değerlendirme, alt boyutlara ait ortalama puanlar üzerinden yapılmakta ve ölçek ters madde içermemektedir.

Verilerin Analizi

Bilgi formu ve uygulanan anket sonucunda ulaşılan verilerin, SPSS 22.0 programı kullanılarak analizleri gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde yüzde, frekans dağılımları alınmış ve basıklık çarpıklık değerlerinin incelenmesinden sonra iki grup arası farklılıkların anlamlılığını tespit edebilmek amacı ile Bağımsız Örneklem T-testi Analizi ve ikiden fazla gruplar arasındaki anlamlılığı tespit edebilmek amacı ile Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) uygulanmıştır. ANOVA analizinde anlamlı farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığının tespiti için ikincil test olarak Tukey-HSD testi kullanılmıştır.

Çalışma Etiği

Bu çalışma, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 01.12.2023 tarih ve 410 sayılı aldığı karar doğrultusunda çalışma etiği açısından uygun bulunmuştur. Araştırma kapsamında yer alan futbolcular, çalışma hakkında bilgilendirilmiş ve sporculara ulaşılan sonuçların bilimsel çalışma amacıyla kullanılacağı ifade edilmiştir. Gönüllü katılım sağlamak isteyen futbolcular çalışmaya dahil edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Futbolcuların demografik özellikleri

Faktör	Değişken	Frekans	%
Yaş	18- 21 yaş	56	32,4
	22-25 yaş	59	34,1
	26 yaş ve üstü	58	33,5
Medeni Durum	Bekar	132	76,3
	Evli	41	23,7
Eğitim Düzeyi	Lise	76	43,9
	Üniversite	97	56,1
Futbol Oynama Seviyesi	Profesyonel	63	36,4
	Amatör	110	63,6

Araştırmaya katılan futbolcuların %34,1'i 22-25 yaş aralığında; %76,3'ü bekar; %43,9'u lise mezunu ve % 63,6'sı amatör olarak futbol oynamaktadır (Tablo 1).

Tablo 2. Ölçek alt boyutlarına ait basıklık çarpıklık değerleri

	Doğa Deneyimi	Fiziksel Fitness	Fiziksel Dinlenme	Yalnızlık	Kalabalıktan Uzaklaşma	Fiziksel Stresten Kaçış	Aile ile Zaman Geçirme
n	173	173	173	173	173	173	173
Skewness	-0,610	-0,460	-0,307	-0,677	-0,315	-0,473	-0,980
Kurtosis	0,792	-0,375	-0,618	1,296	-0,546	-0,379	0,931

Tablo 2’de verilerin homojen dağılıp dağılmadığını test etmek ve parametrik veya parametrik olmayan testlerin uygulanması kararının verilmesi için basıklık çarpıklık değerleri alınmıştır. Tabachnick ve ark. (2013)’a göre alt boyutlar basıklık-çarpıklık değerlerinin $\pm 1,50$ arasında yer alması, verilerin homojen dağıldığını göstermektedir. Bu sonuçlara göre analizler için parametrik yöntemler uygun görülmektedir.

Tablo 3. Futbolcuların yaş değişkenine göre rekreasyon deneyim tercihlerinin karşılaştırılması

Alt Boyut	Yaş	n	Ort.	S.S.	F	p
Doğa Deneyimi	18- 21 yaş	56	11,52	1,87	1,258	0,287
	22-25 yaş	59	11,68	1,93		
	26 yaş ve üstü	58	12,09	2,12		
Fiziksel Fitness	18- 21 yaş	56	12,36	1,81	0,460	0,632
	22-25 yaş	59	12,07	2,15		
	26 yaş ve üstü	58	12,41	2,28		
Fiziksel Dinlenme	18- 21 yaş	56	8,21	1,45	1,627	0,200
	22-25 yaş	59	7,95	1,46		
	26 yaş ve üstü	58	8,41	1,28		
Yalnızlık	18- 21 yaş	56	15,11	3,01	0,488	0,615
	22-25 yaş	59	14,85	2,73		
	26 yaş ve üstü	58	15,34	2,41		
Kalabalıktan Uzaklaşma	18- 21 yaş	56	6,82	1,93	2,474	0,087
	22-25 yaş	59	7,15	1,98		
	26 yaş ve üstü	58	6,29	2,38		
Fiziksel Stresten Kaçış	18- 21 yaş	56	13,21	4,28	0,006	0,994
	22-25 yaş	59	13,27	4,02		
	26 yaş ve üstü	58	13,29	3,92		
Aile ile Zaman Geçirme	18- 21 yaş	56	7,71 ^b	1,88	4,372	0,014
	22-25 yaş	59	8,25 ^{ab}	1,72		
	26 yaş ve üstü	58	8,63 ^a	1,33		

Tablo 3'te yer alan futbolcuların yaşlarına göre ANOVA testi sonuçlarında, katılımcıların yaş değişkeni açısından aile ile zaman geçirme alt boyutu arasında istatistiki olarak anlamlı bir farklılık görülürken ($p < 0,05$); rekreasyon deneyim tercihi diğer alt boyutlarına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Analiz sonucunda; 26 yaş ve üstü futbolcuların, 18-21 yaş futbolcularına göre anlamlı düzeyde daha çok aile ile zaman geçirme alt boyutunu tercih ettikleri belirlenmiştir.

Tablo 4. Futbolcuların medeni durumlarına göre rekreasyon deneyim tercihlerinin karşılaştırılması

Alt Boyut	Medeni Durum	n	Ort.	S.S.	t	p
Doğa Deneyimi	Bekar	132	11,47	1,97	-3,881	<0,01
	Evli	41	12,71	1,72		
Fiziksel Fitness	Bekar	132	12,42	1,98	1,446	0,15
	Evli	41	11,83	2,35		
Fiziksel Dinlenme	Bekar	132	8,19	1,44	-0,024	0,98
	Evli	41	8,20	1,29		
Yalnızlık	Bekar	132	15,08	2,78	-0,136	0,89
	Evli	41	15,15	2,54		
Kalabalıktan Uzaklaşma	Bekar	132	7,00	1,93	2,397	0,02
	Evli	41	5,98	2,51		
Fiziksel Stresten Kaçış	Bekar	132	13,38	3,98	0,665	0,51
	Evli	41	12,88	4,28		
Aile ile Zaman Geçirme	Bekar	132	7,99	1,76	3,731	<0,01
	Evli	41	8,90	1,19		

Tablo 4 incelendiğinde, futbolcuların medeni durumlarına göre rekreasyon deneyim tercihi ölçeğinin doğa deneyimi, kalabalıktan uzaklaşma ve aile ile zaman geçirme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilirken; fiziksel fitness, fiziksel dinlenme, fiziksel stresten kaçış, yalnızlık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Analiz sonucunda evli futbolcuların, bekar futbolculara göre anlamlı düzeyde daha çok doğa deneyimi ve aile ile zaman geçirme alt boyutunu tercih ettikleri, bekar futbolcuların ise evli futbolculara göre anlamlı düzeyde daha çok kalabalıktan uzaklaşma alt boyutunu tercih ettikleri bulunmuştur.

Tablo 5. Futbolcuların mezuniyet durumlarına göre rekreasyon deneyim tercihlerinin karşılaştırılması

Alt Boyut	Mezuniyet Durumu	n	Ort.	S.S.	t	p
Doğa Deneyimi	Lise	76	11,87	1,52	0,648	0,51
	Üniversite	97	11,68	2,28		
Fiziksel Fitness	Lise	76	12,29	2,15	0,066	0,94
	Üniversite	97	12,27	2,05		
Fiziksel Dinlenme	Lise	76	8,26	1,50	0,591	0,55
	Üniversite	97	8,13	1,33		
Yalnızlık	Lise	76	15,55	2,39	2,010	0,04
	Üniversite	97	14,74	2,91		
Kalabalıktan Uzaklaşma	Lise	76	6,75	2,05	-0,040	0,96
	Üniversite	97	6,76	2,19		
Fiziksel Stresten Kaçış	Lise	76	13,76	3,82	1,468	0,14
	Üniversite	97	12,87	4,19		
Aile ile Zaman Geçirme	Lise	76	8,14	1,76	,0402	0,68
	Üniversite	97	8,25	1,64		

Tablo 5'te, futbolcuların mezuniyet durumlarına göre rekreasyon deneyim tercihi ölçeğinin yalnızlık alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken doğa deneyimi, fiziksel fitness, fiziksel dinlenme, fiziksel stresten kaçış, kalabalıktan uzaklaşma ve aile ile zaman geçirme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Analiz sonucunda lise mezunu futbolcuların, üniversite mezunu futbolculara göre anlamlı düzeyde daha çok yalnızlık alt boyutunu tercih ettikleri bulunmuştur.

Tablo 6. Futbolcuların futbol oynama seviyelerine göre rekreasyon deneyim tercihlerinin karşılaştırılması

Alt Boyut	Futbol Oynama Seviyesi	n	Ort.	S.S.	t	p
Doğa Deneyimi	Profesyonel	63	11,65	2,25	-0,531	0,60
	Amatör	110	11,83	1,82		
Fiziksel Fitness	Profesyonel	63	11,75	2,32	-2,436	0,02
	Amatör	110	12,58	1,88		
Fiziksel Dinlenme	Profesyonel	63	8,16	1,29	-0,235	0,82
	Amatör	110	8,21	1,47		

Yalnızlık	Profesyonel	63	15,43	2,38	1,276	0,20
	Amatör	110	14,91	2,88		
Kalabalıktan Uzaklaşma	Profesyonel	63	6,30	2,25	-2,094	0,04
	Amatör	110	7,02	2,01		
Fiziksel Stresten Kaçış	Profesyonel	63	13,46	3,73	0,508	0,61
	Amatör	110	13,15	4,23		
Aile ile Zaman Geçirme	Profesyonel	63	8,35	1,78	0,84	0,40
	Amatör	110	8,12	1,64		

Tablo 6'da futbolcuların futbol oynama seviyelerine göre rekreasyon deneyim tercihi ölçeğinin fiziksel fitness ve kalabalıktan uzaklaşma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilirken doğa deneyimi, fiziksel dinlenme, fiziksel stresten kaçış, yalnızlık ve aile ile zaman geçirme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Analiz sonucunda; amatör futbolcuların, profesyonel futbolculara göre anlamlı düzeyde daha çok fiziksel fitness ve kalabalıktan uzaklaşma alt boyutunu tercih ettikleri belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Profesyonel ve amatör seviyede faal olarak futbol oynayan oyuncuların rekreasyon deneyim tercihlerinin incelendiği araştırma sonuçlarına göre; futbolcuların yaşlarına, medeni durumlarına, mezuniyet durumlarına ve futbol oynama seviyelerine göre rekreasyon deneyim tercihi puanlarında istatistiki olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0,05$).

Yaş değişkeninde aile ile zaman geçirme alt boyutunda; 26 yaş ve üstü katılımcılar lehine istatistiksel olarak gözlemlenen anlamlı farkın nedeninin, ileri yaşta olanların aile bireyleri ile bir arada olmalarına verdiği önemin daha fazla olabileceğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Aile ile zaman geçirme alt boyutu için incelendiğinde; Kouthouris (2009) tarafından sporcularla gerçekleştirilen çalışmada, aile ile birlikte olma amacının rekreatif faaliyetlere katılım motivasyonunda önemli bir yere sahip olduğunu ve farklı çalışmalarda da bu durumun benzerlik gösterdiği ifade edilmiştir. Durhan ve ark., (2023) daha ileri yaşta olan bireylerin aile bireyleri ile bir arada oldukları rekreasyon etkinliklerini tercih ettiklerini tespit etmiştir. Kyle ve ark., (2004) ise yapmış olduğu çalışma sonucunda, daha genç olan bireylerin aktivite temelli etkinlikler yapmak için bir tercihte bulduklarını ifade etmiştir. Bu sonuçlar mevcut araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Farklı bir çalışmada ise, bu araştırma sonucunun aksine Fadamiro ve Adedeji (2014) yaş değişkeni ile rekreasyonel etkiler arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık olmadığını ifade etmektedir. Fakat çalışmada daha genç yaştaki

bireylerin aktivite içerikli rekreatif faaliyetlere katılma, kırk yaş ve üzeri bireylerin ise park ve bahçeleri ziyaret etme eğiliminde olduklarını tespit etmiştir. Çalışma sonucu ile mevcut araştırma sonucu arasındaki farkın, değişik yaş gruplarındaki bireylerin birbirinden farklı ortamlarda gerçekleştirilen rekreatif faaliyetlere katılmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu görüşü destekleyen sonuçlar mevcut araştırma içerisinde yer alan, medeni durum değişkeni ile ilgili istatistiklerde görülmektedir. Bu çerçevede; katılımcıların medeni durumlarına göre rekreasyon deneyim tercihleri incelendiğinde doğa deneyimi ve aile ile zaman geçirme alt boyutlarında evli bireyler lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bunun nedeninin evli bireylerin aileleri ve çocukları ile birlikte doğayı deneyimlemek ve çocuklarına bu deneyimi yaşatmak istediklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Karakan ve ark., (2021) yapmış oldukları çalışma sonucunda rekreasyon faaliyetlerine katılımları etkileyen faktörler çerçevesinde, rekreasyon alanlarının bireylere özgü uygunluğunun önemli bir kriter olduğunu ifade etmiştir. Taniguchi ve ark., (2006) evli bireyler ile ilgili yaptıkları çalışmada, evli bireylerin bekar bireylere göre açık alan rekreasyon katılımı motivasyonlarını daha yüksek bulmuştur. Elde edilen sonuçlar araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Kalabalıktan uzaklaşma alt boyutunda ise bekar bireylerin evli bireylere göre ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun bekar bireylerin daha çok hareket alanına sahip olmak istediklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Kurar (2020) yapmış olduğu çalışmada, bekar bireylerin evli bireylere göre daha yüksek oranda farklı rekreasyon deneyimleri yaşamayı tercih ettiğini bulmuştur. Bu sonuç araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir.

Rekreasyon deneyim tercihlerinin mezuniyet durumlarına göre farklılaşım farklılaşmadığı test edildiğinde, yalnızlık alt boyutunda lise mezunu katılımcıların üniversite mezunu katılımcılara göre anlamlı olarak daha yüksek puana sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu sonucun lise mezunu futbolcuların üniversite mezunu futbolculara göre antrenman ve müsabaka ortamı dışında daha fazla yalnız kalmak istediklerinden ve diğer bireylerden uzak kalma düşüncesinde olduklarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde, Özdil ve Durhan (2024) yapmış oldukları çalışmada, eğitim durumunun rekreasyon etkinliği tercihinde ve hissedilen rekreasyon katılımı engeli üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişken olduğunu vurgulamıştır. Yuncu ve ark., (2020) tarafından yapılan çalışmada da eğitim durumunun rekreasyon tercihlerini farklılaştırdığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Eğitim değişkenine göre boş zaman katılımı üzerine yapılan farklı bir çalışmada, Ustalar ve ark., (2021) lise mezunu katılımcıların diğerlerine göre boş zaman katılımı açısından daha az boş zaman engeli puanlarının olduğunu tespit etmiştir. Literatür ve mevcut çalışma sonuçları incelendiğinde, lise mezunu futbolcuların daha az boş zaman engeline sahip olmaları olumlu bir yön olarak görülebilirken, üniversite mezunu futbolculara göre daha yüksek puanda yalnızlık alt boyutunda tercihlerde

bulunmaları, geliştirilmesi gereken bir durum olarak yorumlanabilir. Bu durum ile ilişkili bir çalışmada, Mutz ve ark., (2021) sosyalleşmenin ve takım tabanlı aktivitelerin bireysel aktivitelere kıyasla, grup içerisinde varlığını hissettirme, birbirine destek olma, bağlılık gibi faktörler sayesinde bireysel iyi oluşa hizmet edeceğini vurgulamıştır. Kara ve ark., (2022) da futbolcular ile yaptığı çalışmada, sosyal etkileşimin gelişmesiyle birlikte yaşamın daha anlamlı hale geleceği sonucuna varmıştır. Üniversite mezunlarına göre daha düşük eğitim düzeyine sahip olan lise mezunu futbolcuların, bireysel iyi oluşları ve takım içerisindeki varlıklarını güçlü kılabilmeleri için, sosyal bağlılığın oluşabileceği rekreasyonel aktivitelere yönlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Futbol oynama seviyelerine göre rekreasyon deneyim tercihleri incelendiğinde; amatör futbolcuların profesyonel futbolculara göre anlamlı düzeyde daha çok fiziksel fitness amaçlı rekreasyon aktivitelerinde buldukları tespit edilmiştir. Bunun nedeninin profesyonel olarak futbol oynayan bireylerin hali hazırda antrenman periyotlamasında fiziksel fitness programlarının çokluğu ve rekreasyon zamanında bu amaçla etkinliklere katılmak istemeyeceklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Literatür incelendiğinde, Kaya (2022) yaptığı çalışmada, futbolcular arasında boş zaman yönetimi açısından farklılıklar tespit etmiş ve bunun nedenini futbolcuların farklı lig statüsünde futbol oynamaları olarak açıklamıştır. Bu sonuç araştırma sonucu ile paralellik göstermektedir. Demir ve Çetin (2021) profesyonel olmayan sporcular üzerinde yapmış oldukları çalışmada farklı sürelerde spor yapma durumunun bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılımını istatistiksel olarak etkilemediğini bulmuştur. Üstün ve ark., (2016) daha disiplinli ve sık katılımlı rekreasyon amaçlı egzersiz yapan bireylerin diğerlerine göre daha fazla gelecek zaman algı puanlarına sahip olduklarını gözlemlemiştir. Farklı bir çalışmada ise; Dallmeyer ve ark., (2023) boş zamanlarında fiziksel olarak aktif olan bireylerin daha yüksek iş memnuniyetine ulaştıklarını ifade etmiştir. Demir ve Çetin (2021), Üstün ve ark., (2016), Dallmeyer ve ark., (2023) tarafından elde edilen farklı çalışma sonuçları; mevcut araştırma sonucunda yer alan, amatör futbolcuların fiziksel fitness amaçlı rekreatif etkinliklere katılımının kendileri adına yararlı olacağını göstermektedir. Fakat amatör futbolcuların branşa özgü müsabaka döneminde performans göstermesi gerektiği ve bu durumun fiziksel bir yük oluşturabileceği bilinmektedir. Bu çerçevede, Castellanos-Garcia ve ark., (2023) tarafından yapılan çalışmadaki; fiziksel aktiviteler ve mutluluk arasındaki güçlü ilişkiye sağlık çıktısının aracılık ettiği sonucu, dikkate alınabilir. Çünkü amatör futbolcuların ulaşması gereken ideal performans için, sağlıklı bir yapıya sahip olmaları gerekmektedir. Bu görüşü destekleyen bir çalışmada, Mutz ve ark., (2021) boş zamanlarda gerçekleştirilen sportif aktiviteler için, ne kadar çok yapılırsa o kadar daha iyi olur yaklaşımının yanlış olduğunu ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Ertüzün ve ark., (2020) tarafından yapılan bir çalışmada, fitness aktivitelerine hafif şiddette katılım gösterenlerin, orta ve yüksek düzeyde katılım gösterenlere göre rekreasyonun faydalarını daha fazla algıladıkları sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultu-

sunda amatör futbolcuların fiziksel fitness amaçlı rekreasyon deneyimi tercihinde bulunmadan önce, mevcut antrenman ve müsabaka periyotlarını dikkate almaları gerektiği düşünülmektedir.

Futbol oynama seviyelerine göre rekreasyon deneyim tercihleri incelendiğinde elde edilen bir diğer sonuç; profesyonel futbolcuların, amatör futbolculara göre anlamlı düzeyde daha az kalabalıktan uzaklaşma amaçlı rekreasyon deneyimi tercihinde bulunmalarıdır. Profesyonel futbolcuların mesleki yapıları gereği, kalabalık kitleler önünde futbol oynamaları ve bu duruma gösterdikleri adaptasyon nedeni ile kalabalıktan uzaklaşma boyutunda amatör futbolculardan daha düşük puanlamaya sahip olduğu düşünülmektedir. Eryılmaz ve Akgündüz (2017) tarafından rekreatif faaliyetlere yönelen motive edici unsurları belirlemek üzere yapılan çalışmada, stres faktörü ve kalabalıktan uzaklaşma amacı ile rekreatif faaliyetlere katılım motivasyonunun sağlandığı ifade edilmiştir. Fakat profesyonel futbolcuların kitleler önünde ve baskı altında devam ettirdikleri mesleki yaşantıları gereği, stres ile başa çıkabilen bir yapıya sahip oldukları düşünülmektedir. Bu nedenle kalabalıktan uzaklaşma amacı ile rekreatif faaliyetlere katılım eğiliminde olmadıkları yorumu getirilebilir. Bu görüşü destekler nitelikte, Schneider ve Wynveen (2015) tarafından yapılan çalışmada, düşük stres seviyesi ve mevcut durumun olağan karşılanması neticesinde, motivasyonların bir başa çıkma stratejisi seçmede önemli rol oynamayacağı ifade edilmiştir.

Araştırma sonucunda; amatör futbolcuların rekreasyon deneyim tercihinde bulunurken, profesyonel futbolculara göre daha çok fiziksel fitness amacı ile hareket ettikleri görülmektedir. Profesyonel futbolcuların ise tercihlerini yaparken, amatör futbolculara göre daha düşük düzeyde kalabalıktan uzaklaşma eğilimi içerisinde oldukları tespit edilmiştir. Futbolcuların ideal performans seviyelerine ulaşabilmeleri için, hem fiziksel hem de psikolojik olarak hazır bulunuşları oldukça önemlidir. Bu nedenle rekreasyon kaynaklarını bireysel iyi oluşlarına fayda sağlayacak şekilde kullanmaları yararlı olacaktır. Amatör futbolcuların fiziksel fitness amaçlı rekreasyon deneyimi tercihinde bulunurken, mevcut antrenman programlarını dikkate alarak planlama yapmaları önerilmektedir. Ayrıca profesyonel futbolcuların mesleki yeterlilikleri gereği kalabalık ortamlarda baskı ile baş edebilme özellikleri, amatör futbolcular için ulaşılması gereken bir hedef olarak görülebilir. Gerçekleştirilecek olan sosyal tabanlı rekreasyon aktiviteleri sayesinde, kalabalık ortamlara uyumun ve sosyal bağlılığın güçlenmesi sağlanarak amatör futbolcuların iyi oluşlarına hizmet edilebileceği düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makalede, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Ab Dulhamid, H., Isa, M. I., Mohamed, B., & Szali, M. F. (2023). Motivation of outdoor recreation participation among rural and urban communities. *Planning Malaysia*, 21.
- Ardahan, F. (2016). Gönüllülük ve Rekreasyon. Suat Karaküçük (Ed.), *Rekreasyon Bilimi* (s. 70-94). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Ardahan, F., & Lapa, T. Y. (2011). Açık alan rekreasyonu: Bisiklet kullanıcıları ve yürüyüşçülerin doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1327-1341.
- Ayar H., Durhan, T. A., & Karaküçük, S. (2023). Rekreasyon deneyim tercihi ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Research in Sport Education and Sciences*, 25(2), 30-34.
- Benítez-Sillero, J. D. D., Martínez-Aranda, L. M., Sanz-Matesanz, M., & Domínguez-Escribano, M. (2021). Determining factors of psychological performance and differences among age categories in youth football players. *Sustainability*, 13(14), 7713.
- Berto, R. (2014). The role of nature in coping with psycho-physiological stress: A literature review on restorative-ness. *Behavioral sciences*, 4(4), 394-409.
- Bıçer, T. (2018). *Doruk performans* (14. baskı). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Brymer, E., Crabtree, J., & King, R. (2021). Exploring perceptions of how nature recreation benefits mental wellbeing: a qualitative enquiry. *Annals of Leisure Research*, 24(3), 394-413.
- Dallmeyer, S., Wicker, P., & Breuer, C. (2023). The relationship between leisure-time physical activity and job satisfaction: A dynamic panel data approach. *Journal of Occupational Health*, 65(1), e12382.
- Demir, A., & Çetin, A. (2021). Rekreasyonel spor etkinliğine katılan ve profesyonel olmayan sporcuların motivasyon bozulmaları: Tarihi yarımada bisiklet turu üzerine bir araştırma. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 3(2), 73-82.
- Durhan, T., Kılıçarslan, F., Kurtipek, S., & Güngör, N. B. (2023). The effect of recreation experience preference on destination preference. *Journal of ROL Sport Sciences*, 4(3), 863-885.
- Ertüzün, E., Hadi, G., & Fidan, E. (2020). Spor merkezine üye bireylerin rekreasyon fayda düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 231-244.
- Eryılmaz, G., & Akgündüz, Y. (2017). Bireyleri rekreatif faaliyetlere yönelten motive edici faktörler. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4(1), 13-26.
- Ewert, A., & Chang, Y. (2018). Levels of nature and stress response. *Behavioral Sciences*, 8(5), 49.
- Fadamiro, A. J., & Adediji, J. A. (2014). Recreational experiences in parks and gardens, Ibadan, Nigeria. *Journal of Place Management and Development*, 7(1), 5-26.
- Gardasevic, J., & Bjelica, D. (2020). Body Composition Differences between Football Players of the Three Top Football Clubs. *International Journal of Morphology*, 38(1).
- Gümüşgöl, C., Ersoy, A., & Gümüşgöl, O. (2020). Amatör ve profesyonel sporcuların yeni tip koronavirüse (covid-19) yakalanma kaygılarının incelenmesi-yönetsel karar boyutu. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 26-37.
- Hanno B., Aloys P. & Tsjalle van der B. (2022). The league system, competitive balance, and the future of European football. *Managing Sport and Leisure*, 27(6).
- Hartig, T., Mang, M., & Evans, G. W. (1991). Restorative effects of natural environment experiences. *Environment and behavior*, 23(1), 3-26.
- Jackson, E. L. (1994). Geographical aspects of constraints on leisure and recreation. *Canadian Geographer/Le Géographe canadien*, 38(2), 110-121.
- Junge, A., Dvorak, J., Rosch, D., Graf-Baumann, T., Chomiak, J., & Peterson, L. (2000). Psychological and sport-specific characteristics of football players. *The American Journal of Sports Medicine*, 28(5_suppl), 22-28.
- Kara, M., Kara, N. Ş., & Özşarı, A. (2022). Attitude towards football and meaning of life: research on professional and amateur football player. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 7(18), 1968-1983.
- Karakan H.İ., Ertaş Ç., Çolak O. & Yurtman S. (2021). Yerel halkın rekreasyon faaliyetlerinde değişiklik yapmalarını sağlayan faktörlere yönelik bir çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(2), 557-569.
- Kaya, A. (2022). Futbolcuların Boş Zaman Yönetimleri ile Esenlik Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 1-12.
- Kement, Ü., & Güçer, E. (2015). Kamping yapan bireylerin çevre dostu rekreasyon davranışlarına ekolojik tutum ve rekreasyonel motivasyon değişkenlerinin etkisinin incelenmesi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 2(3), 16-27.
- Kil, N., Holland, S. M., & Stein, T. V. (2014). Structural relationships between environmental attitudes, recreation motivations, and environmentally responsible behaviors. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 7, 16-25.
- Knopf, R. C. (1983). Recreational needs and behavior in natural settings. In *Behavior and the natural environment* (pp. 205-240). Boston, MA: Springer US.

- Korpela, K., & Hartig, T. (1996). Restorative qualities of favorite places. *Journal of environmental psychology*, 16(3), 221-233.
- Korpela, K., Borodulin, K., Neuvonen, M., Paronen, O., & Tyrväinen, L. (2014). Analyzing the mediators between nature-based outdoor recreation and emotional well-being. *Journal of environmental psychology*, 37, 1-7.
- Kouthouris, C. (2009). An examination of the relationships between motivation, involvement and intention to continuing participation among recreational skiers. *International Journal of Sport Management, Recreation & Tourism*, 4, 1-19.
- Kurar, I. (2020). Yerel halkın rekreasyon deneyim tercihlerinin, beklentilerinin ve memnuniyet düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Alanya Dim Çayı Vadisi örneği. *Journal of Tourism Theory and Research*, 6(2), 140-155.
- Kyle, G., Graefe, A., & Manning, R. (2004). Attached recreationists... who are they. *Journal of Park and Recreation Administration*, 22(2), 65-84.
- Manfredo, M. J., Driver, B. L., & Tarrant, M. A. (1996). Measuring leisure motivation: A meta-analysis of the recreation experience preference scales. *Journal of leisure Research*, 28(3), 188-213.
- Mutz, M., Reimers, A. K., & Demetriou, Y. (2021). Leisure time sports activities and life satisfaction: Deeper insights based on a representative survey from Germany. *Applied Research in Quality of Life*, 16(5), 2155-2171.
- Özdiş, S., & Durhan, T. A. (2024). Engelli bireylerin Rekreatif Alan Kullanım Engelleri ve Tercih Etkenleri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 53-70.
- Schneider, I. E., & Wynveen, C. (2015). Exploring outdoor recreation conflict: s role in evolving constraints models. *Journal of outdoor recreation and tourism*, 9, 37-43.
- Stopher, P. R., & Ergün, G. (1982). The effect of location on demand for urban recreation trips. *Transportation Research Part A: General*, 16(1), 25-34.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). Using multivariate statistics (Sixth edition). United States: Pearson Education.
- Taniguchi, S. T., Freeman, P. A., Taylor, S., & Malcarne, B. (2006). A Study of Married Couples' Perceptions of Marital Satisfaction in Outdoor Recreation. *Journal of Experiential Education*, 28(3), 253-256.
- Ustalar, A., Şentürk, A., & Gümüşgöl, O. (2021). Antrenörlerin rekreasyonel faaliyetlere katılımlarını engelleyen faktörlerin belirlenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 448-468.
- Üstün, Ü. D., & Gümüşgöl, O., Işık, U., Demirel, M., Demirel, D. H., (2016). Gelecek zaman algısı: Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir çalışma. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 10-20.
- Yuncu, E. N., Dilmeç, M. U., & Yurcu, G. (2020). Kentsel rekreatif park katılım engellerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi: Antalya ili örneği. *Journal of International Social Research*, 13(74).